

Maria Zielińska

Luźne znaleziska archeologiczne w zbiorach Muzeum Historycznego w Sanoku

Muzeum Historyczne w Sanoku, oprócz materiałów archeologicznych pozyskanych w trakcie prac wykopaliskowych i penetracji terenu w ramach AZP, wzbogaciło się o kilka luźnych zabytków, ofiarowanych przez ich znalazców. Natrafiono na nie na terenie miasta i okolic a są to: fragment siekierki krzemiennej, trzy toporki kamienne, jeden grot z krzemienia, jedna szpila brązowa i jeden żelazny grot włóczni.

Sróże, gmina Sanok

Fragment siekierki wykonanej z krzemienia pasiastego, o przekroju poprzecznym zbliżonym do soczewki i symetrycznym, łukowatym ostrzu. Partie przy części pracującej i środkowa część korpusu są dobrze oszlifowane, partie przykrawędne noszą ślady niezbyt regularnej i starannej obróbki. Wymiary: zachowana długość 5,9 cm, szerokość ostrza 5 cm, największa grubość 2 cm (tab. I, 4). Bliższa lokalizacja znaleziska nie jest znana.

Pod względem surowca, kształtu, sposobu wykonania okaz ten przypomina wyroby kultury pucharów lejkowatych.

Sanok—Olchowce, gmina Sanok

Toporek znaleziony w 1987 roku w pobliżu ujścia potoku do Sanu, obok byłej jednostki wojskowej. Znalazcami i ofiarodawcami byli: Henryk Owsiany z Porąża i Stefan Kwolek z Sanoka.

Toporek wykonany jest z granitu, posiada pięcioboczny kształt, prostokątny obuch z zaokrąglonymi kątami, łukowate, asymetryczne ostrze i nieco stożkowate, wierczone jednostronnie otwór. Wymiary: długość 9,2 cm, obuch 2,5 x 2 cm, największa szerokość 4,7 cm, średnica otworu 2,1 cm (tabl. I, 3).

Toporek reprezentuje kulturę ceramiki sznurowej.

Wolica, gmina Bukowsko

Toporek ofiarowany przez Mariana Banię z Wolicy, znaleziony na polu, w pobliżu jego domu.

Toporek wykonany został z piaskowca krzemienistego. Okaz ten jest wydłużony i nieco łódkowaty, jego obuch zbliżony do kwadratu, ostrze asymetryczne, otwór stożkowaty. Wymiary: długość 15,2 cm, obuch

2,8x2,9 cm, szerokość ostrza 3,6 cm, średnica otworu 1,7 i 2 cm (tabl. I,2).

Zarówno surowiec jak i cechy typologiczne pozwalają identyfikować toporek z zabytkami kamiennymi kultury ceramiki sznurowej na terenie Małopolski.

Dobra, gmina Mrzyglód

Toporek został znaleziony w 1973 roku na terenie żwirowni, około 200 m od koryta Sanu, ofiarowany do zbiorów muzealnych przez Stanisława Gładysza z Bykowiec.

Toporek posiada wydłużony, zwężający się ku ostrzu kształt, prostokątny przekrój poprzeczny, owalny, nieco spłaszczony obuch i łukowate ostrze. Otwór jest umieszczony bliżej obucha. Wymiary: długość 15,4 cm szerokość ostrza 3,5 cm, obuch 2,7x1,8 cm, średnica otworu 2,4 cm (tabl. I, 1).

Egzemplarz ten wykonany z margla krzemienistego reprezentuje również kulturę ceramiki sznurowej.

Sanok, gmina loco

Grot został w 1972 roku przekazany do muzeum przez Czesława Borczyka z Sanoka. Bliższa lokalizacja nie jest znana.

Grot wykonany jest z krzemienia pasiastego. Posiada płaski, trójkątny liścień i węższy, wyraźnie oddzielony trzonek. Przekrój poprzeczny liścia jest w postaci spłaszczonej, a trzon silnie wypukłej soczewki. Retusz przy krawędziach jest drobny i dość staranny, powierzchniowy znacznie większy i płaski. Wymiary: długość 14,5 cm, długość liścia 9 cm, największa szerokość liścia 4,3 cm (tabl. I, 5).

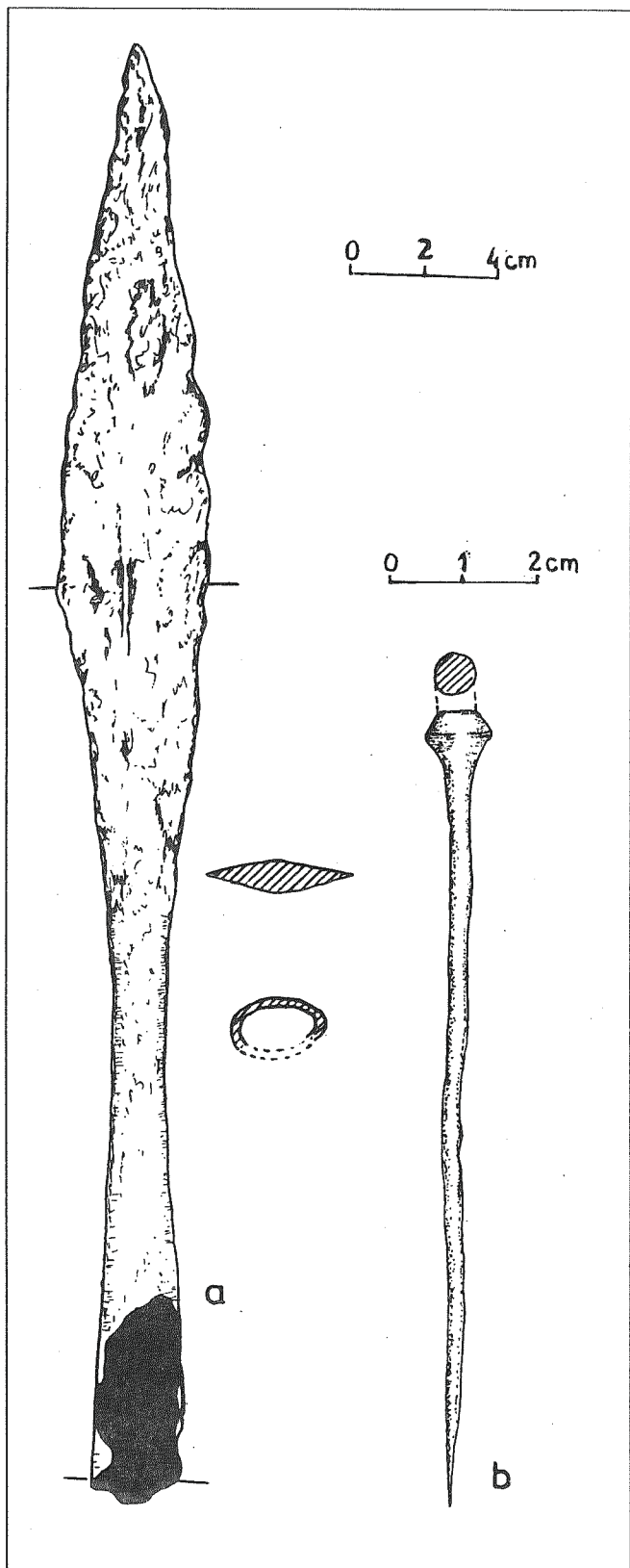
Grot ten reprezentuje kulturę ceramiki sznurowej, z przełomu epoki kamienia i brązu.

Lesko, gmina loco

Szpila brązowa o dość długim wysmukłym trzonku i główce dwustożkowatej została znaleziona na terenie miasta i подарowana przez Stanisława Pruchłę z Leska. Wymiary: długość 11 cm, średnica główki 0,8 cm (ryc. 1, b).

Hłomcza, gmina Mrzyglód

Żelazny grot włóczni znaleziony został w 1987 roku, na terenie żwirowni — Dobra, na wysepce położonej przy

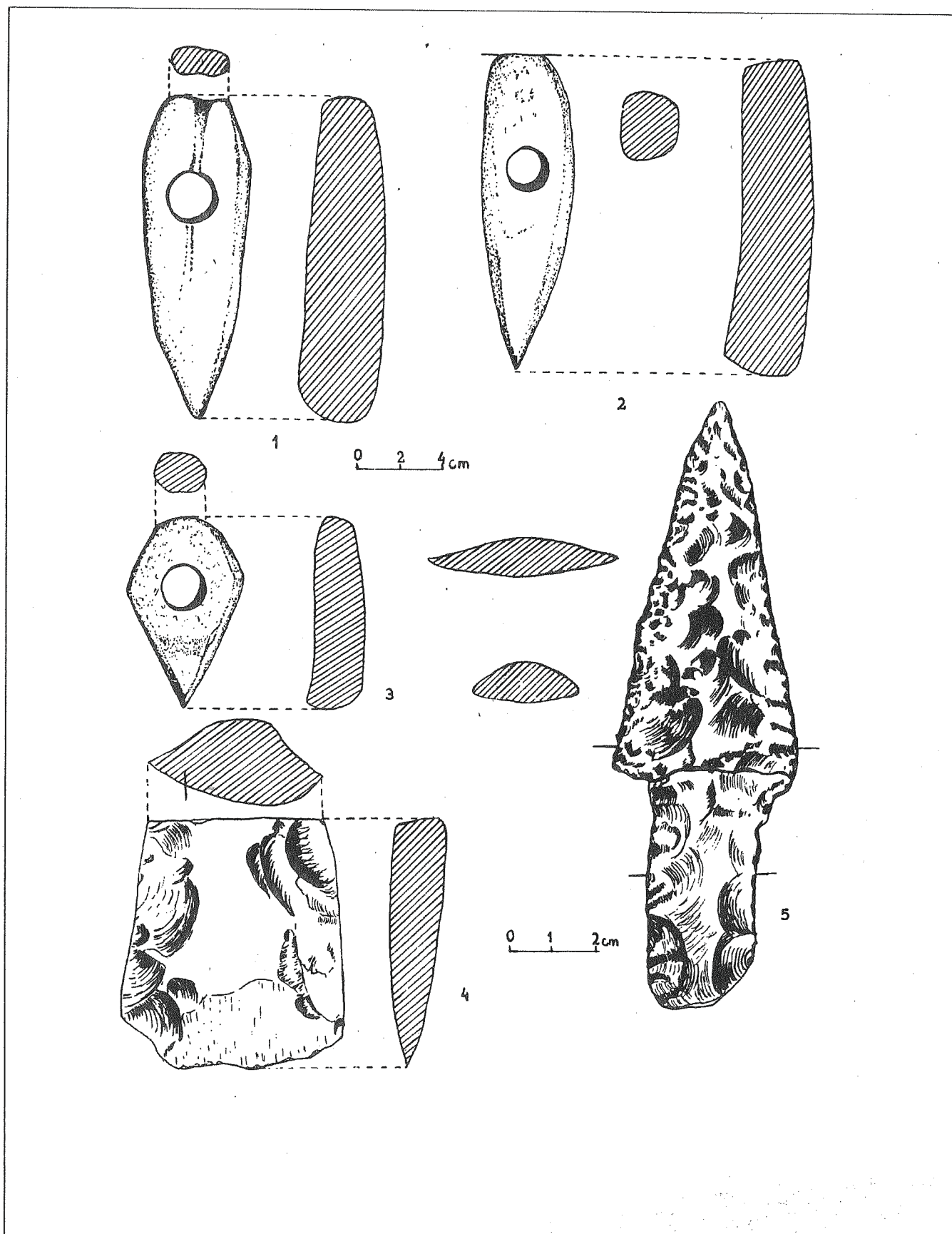
Ryc. 1. Hłomcza, gm. Mrzygłód. Żelazny grot włóczni (a); Lesko, gm. loco. Szpila z brązu (b).

Abb. 1. Hłomcza, Gemeinde Mrzygłód. Eisenlanzenspitze (a); Lesko, Gemeinde loco. Bronzenadel (b).

prawym brzegu Sanu. Do muzeum podarował znalazca Zbigniew Pospolitek z Sanoka.

Grot posiada długie, wąskie, silnie spłaszczone ostrze, o przekroju podwójnie daszkowatym. Stożkowata tulejka posiada przekrój kolisty. Powierzchnie liścia są silnie skorodowane, tak, że przekrój wyraźnie rysuje się tylko w kilku miejscach, zakończenie tulejki jest uszkodzone. Wymiary: długość 40,4 cm, największa szerokość liścia 3,8 cm, największa szerokość tulejki 2,4 cm (ryc. 1, a).

Grot ten można datować na XI wiek.

Tabl. I. Dobra, gm. Mrzygłód. Toporek kamienny (1); Wolica, gm. Bukowsko. Toporek kamienny (2); Sanok — Olchowce, gm. Sanok. Toporek kamienny (3); Stróże, gm. Sanok. Fragment siekiarki krzemiennej (4); Sanok, gm. loco. Grot krzemienny (5)

Taf. I. Dobra, Gemeinde Mrzygłód. Steinbeil (1); Wolica, Gemeinde Bukowsko. Steinbeil (2); Sanok-Olchowce, Gemeinde Sanok. Steinbeil (3); Stróże, Gemeinde Sanok. Feuersteinaxtfragment (4); Sanok, Gemeinde loco. Feuersteinlanzenspitz (5).

Lose archäologische Funde in den Sammlungen des Geschichtsmuseums in Sanok

Zusammenfassung

Die Arbeit enthält die Veröffentlichung loser archäologischer Funde, welche das Geschichtsmuseum in Sanok von zufälligen Findern erhielt. Das sind: Steinfeuersteinaxtfragment aus Stróža, Gemeinde Sanok (Taf. I, 4) Granitbeil aus Sanok-Olchowce (Taf. I, 3), Flintsandsteinbeil aus Wolica, Gemeinde Bukowsko (Taf. I, 2), Flintmörtelbeil aus Dobra, Gemeinde Mrzyglód (Taf. 1), Streiffedersteinlanzenspitze aus Sanok (Taf. I, 5), Bronzenadel aus

Lesko, Gemeinde loco (Abb. 1, b) und Eisenlanzenspitze aus Hłomcza, Gemeinde Mrzyglód (Abb. 2, a).

Alle Beile und Lanzenspitze aus Feuerstein stehen in Verbindung mit dem Kulturkreis der Schnurkeramik. Das Axtfragment vertritt dagegen vermutlich die Trichterbecherkultur. Die Bronzenadel ist in die Bronzezeit und die Eisenlanzenspitze in das Frühmittelalter — das XI. Jh. zu datieren.

Ma

serv
zela
lin,
scu

poś
prz
calh
dłu,
na

wyl
gro
w p
cho
Z k
pyw
mm
w l

riur
być
fun
się,
prz
typ
naj
cho
cho
w K
wię
tow

Prz

wiel